

Juhász Zsuzsanna

EGYES SZANKCIÓTANI FŐKÉRDÉSEK

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

A jelen oktatási segédanyag a kapcsolódó tananyagrészeket vázlatosan tekinti át. Az egyes témakörök részletes bemutatására ld. Juhász Zsuzsanna: Büntetőjogi szankciók és végrehajtásuk, Iurisperitus, Szeged, 2020.

A kurzus alapadatai

A kurzus címe:	Büntetőjogi szankciók és végrehajtásuk
A tárgy jellege:	kollokviummal záródó előadás
Kurzus kódok:	BSV-JL-17/EN; BSV-JN-17
Tárgyfelelős tanszék:	SZTE Állam- és Jogtudományi Kar, Bűnügyi Tudományok Intézete
Oktató:	Dr. Juhász Zsuzsanna egyetemi docens
Elérhetőségek:	6721 Szeged, Bocskai u. 10-12. 14. szoba; Tel/Fax: (62) 343-474 E-mail: juhaszszs@juris.u-szeged.hu
Tantárgyi kreditpontok:	5
Követelmények:	tantárgyi követelmények a Coospace színterén

**Büntetőjogi szankciók és
végrehajtásuk**

7. olvasólecke

A pénzbüntetés kiszabása

Időigény: 20 perc

Dr. Juhász Zsuzsanna

SZTE ÁJTK

Bűnügyi Tudományok Intézete

A pénzbüntetés kiszabása**Nemzetközi kitekintés**

A pénzbüntetés kiszabására történetileg két modell jött létre. Kezdetben a pénzbüntetés csak az elkövetett bűncselekmény súlyosságát fejezte ki. Ez az ún. *fix vagy egyösszegű* pénzbüntetés, amikor az elkövető egy meghatározott pénzösszeg megfizetésére köteles. Időben ezt követően jelent meg az ún. *napi tételes* rendszeren alapuló *pénzbüntetés*, amely elnevezését a svéd professzortól *Johan C. W. Thyrén*től kapta a XX. század elején. A vagyoni hátránnyal járó szankció elnevezése ebben a modellben azt igyekszik kifejezni, hogy a jogkövetkezmény figyelembe veszi az elkövető vagyoni helyzetét, anyagi jólétét is. Célja annak biztosítása, hogy az eltérő jövedelmi, vagyoni viszonyokkal rendelkező elkövetőkkel szemben hasonló szigor érvényesüljön.

Az egyösszegben meghatározott pénzbüntetéssel szemben a **napi-tételes pénzbüntetés kiszabása** két lépcsőben történik. Az elsőben a bíróság az elkövetett bűncselekmény súlya alapján dönt a napok/napi tételek számáról. Ez elméletben azt jelenti, hogy hasonló bűncselekményt elkövetők esetén a napi tételek száma egymással megegyező. A második lépcsőben kerül értékelésre az elkövető pénzügyi helyzete, és ennek ismeretében a napi tételre eső pénzösszeg megállapítása.

Az európai országok közül **Finnország** volt az első, amely bevezette e rendszert **1921**-ben. A bevezetés háttérében a magas infláció leküzdése állt, tekintve, hogy ez a modell a fix összegű pénzbüntetéssel szemben kevésbé érzékeny a pénz elértéktelenedésére. A finn gyakorlatot a svédek 1931-ben, a dánok pedig 1939-ben kezdték el alkalmazni.

Az alapmodell az egyes jogrendszerek esetében hasonló, eltérések megfigyelhetők például a napi tételek számában, a napi tételre eső pénzösszegben, a nem teljesítés esetén alkalmazandó jogkövetkezményben, szabadságvesztésre történő átváltoztatásnál az átváltási kulcsban, a pénzügyi helyzet megítélésében.

Hazai szabályozás

A pénzbüntetés egy vagyoni hátrányt tartalmazó büntetőjogi szankció, amelyet bűncselekmény elkövetése miatt a pénzbüntetésre ítélt az államnak köteles megfizetni. A hatályos szabályozás **a napi tételes rendszeren alapul**.

A pénzbüntetés **kiszabása két lépcsőben** történik. E kétlépcsős szabályozás lényege, hogy a büntetés célját szem előtt tartva arányosabb büntetés kiszabása érhető el azáltal, hogy a bíróság a bűncselekmény súlya mellett figyelembe veszi az elkövető személyi, vagyoni, jövedelmi viszonyait, illetve a tényleges anyagi helyzet feltárása érdekében az életvitelét is.

Az **első lépcsőben** az általános büntetékiszabási elvek mentén a **bűncselekmény súlyának figyelembevételével a napi tételek számának** meghatározására kerül sor. A napi tételek számát befolyásolja tehát a büntetés célja, a bűncselekmény és az elkövető társadalomra veszélyessége, a bűnösség foka és az egyéb súlyosító, valamint enyhítő körülmények is.

A **második lépcsőben** a bíróság megállapítja az **egynapi tételnek megfelelő pénzösszeget**, mégpedig az elkövető vagyoni, személyi, jövedelmi viszonyai, szükség esetén életvitele alapján. A napi tételre eső pénzösszeg meghatározásánál a bíróság többek között figyelemmel kell, hogy legyen az elkövető egy napra eső teljes jövedelmére, a házastárs és az együttélő hozzátartozók jövedelmére, létfenntartási költségeire, jogszabályon vagy hatósági határozaton alapuló tartási és egyéb kötelezettségeire is.

E két mozzanat alapján a pénzbüntetés **végző összege a napi tételek számának és a napi tételnek megfelelő pénzösszeg szorzata** lesz.

Önellenőrző kérdések

1. Történetileg milyen modellek alakultak ki a pénzbüntetés kiszabására?
2. Mi a fixösszegű pénzbüntetés lényege?
3. Mi a napi tételes pénzbüntetés lényege?
4. Ismertesse a pénzbüntetés kétlépcsős kiszabását!
5. Mekkora lehet a pénzbüntetés legkisebb, illetve legnagyobb kiszabható összege a hatályos magyar szabályozás alapján?

Kötelező tananyag:

JUHÁSZ Zsuzsanna: Büntetőjogi szankciók és végrehajtásuk. Iurisperitus Kiadó, Szeged, 2020.

Ajánlott irodalom

BALOGH Ágnes: A pénzbüntetés a Csemegi-kódexben. In: Fenyvesi – Herke (szerk.): Minúciák. Tanulmányok Tremmel Flórián professzor 60. születésnapjának tiszteletére. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara, Pécs, 2001. 108–109. pp.

GYÖRGYI Kálmán – BÁRD Károly: A pénzbüntetés és a kodifikáció. Jogtudományi Közlöny 1978/1.

GYÖRGYI Kálmán: A napi tételes pénzbüntetés bevezetésének előzményei. In: Korinek (szerk.): Tanulmányok Finszter Géza 60. születésnapjára. Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 2005.

PÁPAI-TARR Ágnes – SIPOS Ferenc: A pénzbüntetés fejlődésének hazai mérföldkövei. Miskolci Jogi Szemle 2019/2